

Viite

Asia

Ympäristöjärjestöt arvostelevat etukäteen yleisvenäläistä ympäristökokousta

---

Asiasanat VENÄJÄ, YMPÄRISTÖ**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-03

BER; PIE

KTM; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY; MTK;

SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; VM; YM/KVY

Ympäristöjärjestöt arvostelevat etukäteen III yleisvenäläistä ympäristönsuojelukokousta katsoen, että sen tavoitteena on vain osoittaa asioiden olevan kunnossa.

Järjestöjen tiedotustilaisuudessa julkistettiin kirja Venäjän ympäristöpolitiikan kehityksestä 1970-luvulta nykyisyyteen.

Ympäristöjärjestöjen mielestä hukattiin ainutlaatuinen tilaisuus, kun korkean öljyn hinnan ja talouskasvun vuosina 1999-2002 kehitystä ei suunnattu ekologisempaan suuntaan vaan valittiin "likaisen" talouskasvun vaihtoehto ja raaka-ainepainotteinen suunta.

Ympäristöjärjestöt järjestivät 17.11, päivää ennen yleisvenäläisen ympäristönsuojelukokouksen avauksen, Venäjän ympäristönsuojelun tilaa koskevan lehdistötilaisuuden. Tilaisuudessa julkistettiin WWF:n, Keski-Euroopan yliopiston, ympäristönsuojelun johtajakoulutuksen (Lead Program) ja Moskovan ekopress-keskuksen julkaisema kirja Ohrana prirody Rossii: ot Gorbatsheva do Putina (Venäjän luonnonsuojelu: Gorbatshevistä Putiniin).

Tilaisuudessa esiintyivät **S. Zabelin** Sosioekonomisesta liitosta, **I. Tšestin** WWF:stä, **I. Blokov** Greenpeace:stä; **A. Zimenko** Alkuperäisen luonnon suojelun keskukselta ja **V. Zaharov** Ekologisen politiikan keskukselta. Pääsanomana esitettiin Venäjän ympäristönsuojelun negatiivinen kehitys vuonna 2000 tapahtuneen ympäristökomitean lakkauttamisen jälkeen. Suuren ekologisesti "likaisen" liiketoiminnan vaikutusvallan noususta on aiheutunut mm. seuraavaa:

- Vastoin väestön 90 % mielipidettä on sallittu ydinjätteen tuonti Venäjälle ja varastointi.
- Luonnonsuojelun säädöspohjaa on heikennetty. Vallitsee uhka 15 000 alueellisen luonnonsuojelun alueen aseman heikentymisestä. Pitkäaikaisen vuokrauksen kehittämisen sijasta metsälakiin valmistellaan muutosta, joka sallii metsävarannosta otettavan rakennusmaan yksityistämisen.
- Luonnonsuojeluhallinnon henkilöstöresurssit ovat heikentyneet.

- Venäjän asema kansainvälissä ympäristöpolitiikassa on heikentynyt.
- Päästöjen supistuva kehitys on kääntynyt jälleen kasvuksi.
- Ekologisen valvonnan järjestelmän toimintakyky on murrettu.
- Ensimmäistä kertaa 1950-luvun jälkeen maassa ei kolmen vuoden jaksolla perustettu yhtään uutta luonnon- tai kansallispuistoa.
- Hukattiin ainutlaatuinen tilaisuus, kun korkean öljyn hinnan ja talouskasvun vuosina 1999-2002 kehitystä ei suunnattu ekologisempaan suuntaan vaan valittiin "likaisen" talouskasvun vaihtoehto ja raaka-ainepainotteinen suunta.

Järjestöt pahoittelevat sitä, että heidän vastustuksestaan huolimatta luonnonvaraministeriö päätti järjestää valmistelemattoman III yleisvenäläisen ympäristönsuojelukokouksen. Kokouksen sponsoreina ovat Norilskij Nikel, Lukoil, Gasprom ja 10 muuta suurta yritystä. Näyttää siltä, että tarkoituksena on vaalien alla osoittaa, että kaikki on kunnossa ja hallinnassa. Tosiasiallinen tilanne selviää nyt julkistetusta kirjasta ja muusta järjestöjen materiaalista.

Uusi kirja on perusteellinen kuvaus Venäjän ympäristönsuojelun kehityksestä 1970-luvulta nykyisyyteen. Pääteemoja ovat lainsäädäntö, hallinto ja ympäristöliikkeen toiminta. Lähteinä painottuvat virallisjulkaisut ja mukana olleiden henkilöiden haastattelut. Tekijät tiivistävät tärkeimmät johtopäätökset seuraavasti: "Riippumattoman ympäristöhallinnon lakkauttaminen perusteena hallinnollisten rajojen poistaminen markkinataloudessa ei johtanut investointien houkuttelevuuden paranemiseen ja Venäjän talouden kasvuun vaan se sopii yhteen kasvun hidastumisen kanssa. Osana yleistä hallintoreformia on välttämätöntä luoda uusi toimintakykyinen ympäristöhallinto."

Tilaisuudessa jaettiin moniste Norilskij Nikel RAO:n ympäristövaikutuksista ja sen pyrkimyksestä minimoida korvaukset. Esillä ovat myös sen pohjoiset tytäryhtiöt OAO Severonikel ja OAO Kuolan metallurginen kombinaatti.

Arviointia

Tiedotustilaisuudessa esiintyneet henkilöt ovat venäläisten ympäristöjärjestöjen johtajia ja heidän yhteinen esiintymisensä voidaan tulkita hyvin voimakkaaksi maan nykyisen ympäristöpolitiikan arvosteluksi. Henkilötasolla arvostelu keskittyy luonnonvaraministeri **V. Artjuhoviin**, johon tilaisuudessa viitattiin monta kertaa.

Esitetyt ympäristönsuojelun ongelmat ovat varmasti todellisia mutta tällaisessa yhteydessä niitä liioitellaan. Nykyinen hallinto on tehnyt myös myönteisiä toimia, esim. tämän vuoden aikana saastuttavien yritysten kontrollia on tiukennettu ja korkoperusteisella luonnonvarojen hinnoittelulla pyritään tukemaan kestävää käyttöä. Metsälain kysymyksistä järjestöt nostavat esille "metsämaan yksityistämisen eliittitalojen rakentamiseksi Moskovan ja Pietarin virkistysmetsiin". Tämä on täysin populistinen näkemys metsälain ongelmista.

Suuryritysten sponsoroiman ympäristökokouksen vastustusta perusteltiin seuraavista syistä:

- Ajankohta on huono, koska äskettäin on ollut useita alan suuria tapahtumia.
- Järjestöjen edustajien vaikutusmahdollisuudet ovat huonot. Tilaisuuden 1500 delegaatista arviointiin vain muutaman sadan olevan järjestöjen edustajia ja arveltiin, että he eivät pääse riittävästi vaikuttamaan resoluution laadintaan.
- Virallisen järjestelmän tavoitteena on Artjuhovin johdolla osoittaa, että kaikki on hyvin.
- Kokouksen sponsoreina on yrityksiä, jotka ovat hoitaneet puutteellisesti ympäristöhaittojensa korvaukset.

Järjestöt katsovat, että yleinen hallinnon uudistus voisi tuoda myönteisen ratkaisun ympäristöhallintoon, koska esitetyissä luonnoksissa ekologinen valvontavirasto olisi yksi itsenäisistä kontrolliorganisaatioista. Tässä yhteydessä viitataan presidentti **Putinin** viime kesäiseen lausuntoon valtakunnanneuvoston puheenjohtajistossa. Hän piti silloin riippumatonta ympäristöviranomaista tarpeellisena.

Julkaisu:

Larin, V., Mnatsakanjan, R., Tšestin I. i Švarts, E. 2003. Ohrana prirody Rossii: ot Gorbatševa do Putina. Scientific Press Ltd, Moskva. 416 c.

LIITTEET -